

Veselības inspekcija

Talejas iela 1, Rīga, LV-1026, faktiskā adrese: Lielā Dārza iela 60/62, 4. korpuss, Daugavpilī, LV- 5417
tālrunis: 65424547, e-pasts: latgale@vi.gov.lv, www.vi.gov.lv

Daugavpilī

01.07.2026 Nr. 1.7.7.-1./630

Uz 17.06.2026. Nr. LV16-2026

SIA “Skepast&Puhkim”

Par Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma 1. redakcijas viedokļa sniegšanu

Veselības inspekcijā (turpmāk – Inspekcija) 2026. gada 17. jūnijā saņemta SIA “Skepast&Puhkim” vēstule (reģistrēta Inspekcijas dokumentu vadības sistēmā ar Nr. 21737, turpmāk – Vēstule). Vēstulē izteikts lūgums sniegt priekšlikumus ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumam (turpmāk – Ziņojums) SIA “Vindr Latvia” paredzētajai darbībai – vēja parka “Nīcgale” un tā saistītās infrastruktūras projekta būvniecību Augšdaugavas novada Nīcgales un Kalupes pagastos.

Inspekcija, savas kompetences ietvaros vērtējot paredzēto darbību iespējamo ietekmi uz veselību, konstatē, ka plānotā vēja parka izpētes teritorija ir 4 985 ha, kurā iekļautas 22 nekustamo īpašumu zemes vienības vai to daļas. Saskaņā ar Valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēto informāciju, visu izpētes teritorijā ietilpstošo zemes vienību lietošanas mērķis ir meža zeme.

Ziņojumā vērtēta iespēja izbūvēt 59 vēja elektrostacijas (turpmāk – VES), ar maksimālo jaudu līdz 8 MW katrai, kā arī ar to saistītās infrastruktūras izveide.

Turpmākajā izpētes gaitā kā būtiskākais VES novietojuma ierobežojošais faktors tika identificēta ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Bioloģiskās daudzveidības priekšizpēte potenciālajās VES izvietojanas teritorijās tika uzsāktas 2024. gadā, un, balstoties uz dabas ekspertu apsekojumu rezultātiem, sākotnēji definētais maksimālais VES skaits tika būtiski samazināts. Izpētes procesā no sākotnēji iespējamajām 59 VES lokācijām turpmākai detalizētai izvērtēšanai tika atlasītas 43 VES. Vienlaikus jānorāda, ka sākotnējā plānošanas posmā tehniskas kļūmes dēļ izpētes teritorijā tika iekļautas arī divas VES lokācijas (N11 un N12), kas neatbilda normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem attiecībā uz minimālo attālumu līdz dzīvojamām un publiskām ēkām (800 m). Šīm lokācijām dabas ekspertu izvērtējums tika veikts, tomēr projekta gaitā tās izslēgtas no turpmākās izpētes, nodefinējot vērtējamo pamatnovietojumu jeb A alternatīvu, kas ietver 41 VES lokāciju.

Ziņojumā salīdzināšanai tika vērtēti 6 VES modeļi – Vestas V162 (Gondolas augstums 166 m, rotora diametrs 162 m, kopējais stacijas augstums 247 m), Vestas V172 (Gondolas augstums 150 m, rotora diametrs 172 m, kopējais stacijas augstums 236 m), Nordex N163/5.x (Gondolas augstums 164 m, rotora diametrs 163 m, kopējais stacijas augstums 245,5 m), Nordex N175/6.x (Gondolas augstums 166 m, rotora diametrs 175 m, kopējais stacijas augstums 253,5 m), Siemens Gamesa SG 7.0 (Gondolas augstums 165 m, rotora diametrs 170 m, kopējais stacijas augstums 250 m), Enercon E-175 (Gondolas augstums 162 m, rotora diametrs 175 m, kopējais stacijas augstums 249,5 m).

VES paredzētā izpētes teritorija izvietota Latvijas dienvidaustrumu daļā, Augšdaugavas novada ziemeļu daļā. Izpētes teritorija ziemeļrietumu daļā robežojas ar Preiļu novadu. Teritorijai

tuvākās lielākās pilsētas ir Ilūkste, ap 16 km uz dienvidiem un Preiļi, apmēram 19 km uz ziemeļaustrumiem. Daugavpils pilsēta atrodas aptuveni 26 km uz dienvidiem no izpētes teritorijas, Līvāni – 21 km uz ziemeļrietumiem.

Izpētes teritorijas tuvākajā apkārtnē atrodas vairākas apdzīvotas vietas – ciemi, mazciemi, kā arī atsevišķas viensētas, kas raksturo lauku teritorijām tipisku, izkliedētu apdzīvojuma struktūru. Tuvākās apdzīvotas vietas (ciemi) – Nīcgale, Augšdaugavas novads (1,5 km no izpētes teritorijas), Kalupe (1,2 km no izpētes teritorijas), Vecvārkava, Preiļu novads (2,1 km no izpētes teritorijas), Rimicāni, Preiļu novads (1,6 km no izpētes teritorijas), Vārkava, Preiļu novads (9 km no izpētes teritorijas), Dunava, Jēkabpils novads (8,3 km no izpētes teritorijas), Vabole, Augšdaugavas novads (9,3 km no izpētes teritorijas).

Ziņojumā norādīts, ka izpētes teritorijas kadastra vienībās vai to daļās neatrodas neviena dzīvojamā māja. Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumos Nr. 240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” noteikto, plānojot vēja elektrostaciju un vēja parku izvietojumu, VES, kuru jauda ir lielāka par 2 MW, attālums no tuvākās plānotās VES un vēja parka robežas līdz dzīvojamām un publiskām ēkām ir vismaz 800 m.

Piekļuvei uz vēja parku “Nīcgale” iespēju robežās tiks izmantots jau esošais ceļu tīklojums, nepieciešamības gadījumā veicot esošo ceļu pārbūvi, kā arī paredzēta jaunu pievedceļu būvniecība. Piekļuve plānotajam vēja parkam būvniecības un ekspluatācijas laikā tiks nodrošināta pa valsts galveno autoceļu A6 (Rīga—Daugavpils—Krāslava—Baltkrievijas robeža (Pāternieki)), valsts reģionālo autoceļu P64 (Višķi-Nīcgale), valsts vietējo autoceļu V712 (Jānupe—Keramzīta rūpnīca-Nīcgale), AS “Latvijas valsts meži” un pašvaldības autoceļiem, kā arī jaunizbūvētiem pievedceļiem. Kā iespējamā alternatīva piekļuves nodrošināšanai paredzētajam vēja parkam būvniecības un ekspluatācijas laikā tiek izskatīta arī valsts vietējā autoceļa V682 (Špoģi—Arendole—Rimicāni—Rožupe) izmantošana.

Vēja parkā “Nīcgale” saražotā elektroenerģija tiks savākta vidējā sprieguma (20–36 kV) tīklā un novadīta uz pārvades apakšstaciju. Atkarībā no darbības režīma elektroenerģija var tikt tieši nodota pārvades tīklā un/vai uzkrāta Stacionārās elektrisko akumulatoru bateriju enerģijas uzkrāšanas sistēmās vēlākai izmantošanai. Pārvades apakšstacijā vidējā sprieguma elektroenerģija tiek transformēta uz augstspriegumu. Vēja parka “Nīcgale” gadījumā pieslēgums paredzēts 330 kV elektropārvades tīklam. Pārvades apakšstaciju un Stacionārās elektrisko akumulatoru bateriju enerģijas uzkrāšanas sistēmu paredzēts izvietot VES parka izpētes teritorijā vienotā tehnoloģiskā mezglā: A alternatīva – zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 4476 002 0142; B alternatīva – teritorijā, kas aptver zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem 4476 003 0007 un 4476 003 0015, precizējot izvietojumu tā, lai kopējā nepieciešamā apbūves platība nepārsniegtu aptuveni 5 ha.

Ziņojumā sagatavots paredzētās darbības ietekmes uz vidi izvērtējums, kurā citā starpā iekļauta sekojošo faktoru analīze: troksnis (t.sk. ietekme VES ekspluatācijas laikā, kumulatīvās ietekmes, trokšņa dažādo frekvenču analīze), mirgošana, gaisa kvalitāte, vibrācija, elektromagnētiskā lauka iedarbība, savstarpējā kumulatīvā vēja parku ietekme, kā arī noteikti pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai.

VES plānots izvietot mežu masīvā, kur esošajā situācijā lielākoties pastāv tikai dabiskie trokšņa avoti. Viensētas izpētes teritorijai pieguļošajās teritorijās ir pietiekami izkliedētas un nerada būtiskus trokšņa līmeņa kumulatīvo efektu veidošanos. Cilvēka darbības radītais vides troksnis apskatāmajā teritorijā galvenokārt ir saistīts ar autotransporta pārvietošanos pa koplietošanas autoceļiem, dzelzceļa līniju, kā arī ar kūdras ieguves darbību Nīcgales purvā.

Ziņojuma aprēķinos pieņemts, ka visas turbīnas darbojas vienlaicīgi visu diennakti, tādējādi novērtējot iespējami nelabvēlīgāko trokšņa ietekmes situāciju. Trokšņa aprēķinos izmantoti Ministru kabineta 2014. gada 07. janvāra noteikumi Nr. 16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk - Noteikumi Nr. 16) noteiktie trokšņa rādītāji Ldiena, Lvakars, Lnakts un Ldvn, kas raksturo aprēķinātosekvivalentos skaņas līmeņus. Trokšņa rādītāju aprēķinos izmantoti dienas, vakara un nakts periodi: diena no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars no plkst. 19.00 līdz 23.00 un nakts no plkst. 23.00 līdz 7.00. Aprēķinot diennakts trokšņa rādītāju Ldvn, vakara periodam tiek piemērota +5 dB korekcija, bet nakts periodam – +10 dB korekcija.

Ziņojumā trokšņa modelēšanas rezultāti liecina, ka nevienā dzīvojamā ēkā netiek pārsniegti Noteikumu Nr. 16 individuālo dzīvojamo māju teritorijām noteiktie trokšņa robežlielumi diennakts periodā. Vienlaikus secināms, ka B alternatīva kopumā rada mazāku trokšņa ietekmi uz apkārtējām dzīvojamām teritorijām nekā A alternatīva. Papildus nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem paredzētās darbības realizācijā rekomendējams ievērot arī Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk – PVO) rekomendēto diennakts trokšņa līmeni $L_{dvn} = 45 \text{ dB(A)}$, paredzot atbilstošus tehniskos trokšņa samazināšanas risinājumus.

Modelēšanas scenārijā ar Vestas V172–7,2 MW VES modeli un standarta lāpstiņām PVO rekomendētais diennakts trokšņa līmenis $L_{dvn} = 45 \text{ dB(A)}$ netiek nodrošināts ne A, ne B alternatīvā. Modelēšanas rezultāti liecina, ka A alternatīvas gadījumā PVO rekomendētais trokšņa līmenis tiek pārsniegts pie 49 dzīvojamām ēkām, savukārt B alternatīvas gadījumā – pie 42 dzīvojamām ēkām. Veiktā modelēšana liecina, ka atbilstību PVO rekomendētajam trokšņa līmenim abām Paredzētās darbības alternatīvām iespējams nodrošināt, izmantojot tehniskus trokšņa samazināšanas risinājumus, tostarp aerodinamiski uzlabotas lāpstiņas un trokšņa optimizācijas režīmus.

Papildus izvērtējot trokšņa optimizācijas režīmu piemērošanu Nordex N175/6.X VES modelim ar aerodinamiski uzlabotām lāpstiņām, secināts, ka, sešām VES (N5, N28, N31, N34, N39 un N41) darbojoties trokšņa optimizācijas režīmā (mode 9), bet pārējām VES darbojoties standarta režīmā (mode 0), iespējams nodrošināt atbilstību PVO rekomendētajam trokšņa līmenim $L_{dvn} = 45 \text{ dB(A)}$ visās dzīvojamajās ēkās.

Latvijā nav spēkā esošu normatīvo aktu, kas noteiktu specifiskus zemas frekvences trokšņa robežlielumus vai novērtēšanas kārtību VES radītam zemas frekvences troksnim. Tādēļ Ziņojumā izmantota Dānijas nacionālā metode zemas frekvences trokšņa izplatības novērtēšanai no vēja parkiem “Danish Low Frequency 2024”, kā arī Dānijas normatīvais dokuments “BEK Nr. 995 of 26/08/2024”, kas nosaka pieeju zemas frekvences trokšņa novērtēšanai dzīvojamās ēkās. Kā salīdzināmais robežlielums izmantots Dānijā piemērotais 20 dB robežlielums dzīvojamās ēkās pie vēja ātruma 6 m/s un 8 m/s, kas noteikts 10 m augstumā virs zemes.

Ziņojumā aprēķinu rezultāti rāda, ka Vestas V172-7.2 MW turbīnu gadījumā visos receptorpunktos zemas frekvences trokšņa līmenis ir zemāks par Dānijā piemēroto 20 dB robežlielumu dzīvojamās ēkās. Līdz ar to secināms, ka, realizējot Paredzēto darbību ar minēto VES modeli, būtiska zemas frekvences trokšņa ietekme uz dzīvojamo apbūvi nav sagaidāma. Papildus izvērtēts arī Nordex N175/6.X turbīnu modelis ar aerodinamiski uzlabotām lāpstiņām (serrated trailing edges), kā arī dažādi ēku skaņas izolācijas scenāriji. Aprēķinu rezultāti liecina, ka, pieņemot piesardzīgu scenāriju, kurā dzīvojamo ēku skaņas izolācijas īpašības atbilst vasarnīcu tipa ēkām ar zemāku skaņas izolāciju, Dānijā noteiktā 20 dB robežlieluma pārsniegumi iespējami 64 receptorpunktos. Vienlaikus aprēķini rāda, ka gadījumā, ja dzīvojamās ēkas tiek vērtētas kā pastāvīgai dzīvošanai paredzētas ēkas ar augstāku skaņas izolāciju, zemas frekvences trokšņa robežlieluma pārsniegumi netiek konstatēti nevienā receptorpunktā.

Galvenā ar mirgošanas efektu saistītā ietekme ir diskomforts, kas var izpausties kā vizuāls kairinājums vai traucējums ikdienas aktivitātēm, īpaši gadījumos, kad efekts atkārtojas ilgstoši vai regulāri. Šī iemesla dēļ mirgošanas efekts tiek regulēts ar rekomendējošām robežvērtībām un tiek ņemts vērā ietekmes uz vidi novērtēšanas procesā. Latvijā nav spēkā tieši normatīvi akti, kas noteiktu obligātas mirgošanas efekta robežvērtības.

Veicot aprēķinus, ir konstatēts, ka VES radītais mirgošanas efekts B alternatīvā nodrošina būtiski mazāku mirgošanas ietekmi nekā A alternatīvā. Mirgošanas efekta radītā ietekme saglabājas 34 (23,78 %) dzīvojamās mājās. Ziņojuma izstrādātāji, lai samazinātu mirgošanas efekta ietekmes laiku rekomendē periodiski pārtraukt VES darbību.

VES izraisītās vibrācijas līmenis, kā arī tā ietekme uz tuvumā esošajām teritorijām Latvijā netiek ierobežota ar normatīvos aktos noteiktiem robežlielumiem. Ziņojumā atzīmēts, ka VES radītās vibrācijas ietekme uz sabiedrību ir vērtējama kā nebūtiska.

Latvijā ir spēkā Ministru kabineta 2018. gada 16. oktobra noteikumi Nr. 637 “Elektromagnētiskā lauka iedarbības uz iedzīvotājiem novērtēšanas un ierobežošanas noteikumi”

(turpmāk – Noteikumi Nr. 637), kas pārņem Eiropas Padomes 1999. gada 12. jūlija Ieteikumā 1999/519/EK noteiktos ierobežojumus. Kā galvenie elektromagnētiskā lauka avoti identificēti ģenerators, kas pārvērš rotora lāpstīņu kinētisko enerģiju elektriskajā enerģijā, kabeļi, pa kuriem elektrība tiek novadīta uz transformatoru (BESS) un elektrotīklu, kā arī elektronikas un enerģijas uzkrāšanas sistēmas (BESS), ja tās atrodas turbīnas tornī vai tā tuvumā.

Ziņojuma pārskatā secināts, ka VES radītās elektromagnētiskā lauka emisijas (elektriskā lauka un magnētiskā lauka intensitāte, kā arī magnētiskās plūsmas blīvums) ir vairākas reizes, bet atsevišķos gadījumos pat daudzkārt zemākas par normatīvajos aktos noteiktajiem mērķlielumiem.

Izvērtējot Ziņojumu un tam pievienotos pielikumus, Inspekcija sniedz sekojošus priekšlikumus:

- VES modeļa izvēles procesā izvēlēties VES ar iespējami zemāku trokšņa emisijas līmeni. Nododot vēja parku ekspluatācijā, kā arī sūdzību gadījumā par VES darbības rezultātā radīto traucējošo troksni, jāveic trokšņa mērījumus VES darbības ietekmētajās teritorijās, pie tuvākajām dzīvojamām mājām/mājām, no kurām saņemtas sūdzības, veicot mērījumus Noteikumu Nr. 16 noteiktajā kārtībā un vides trokšņa robežlielumu pārsniegšanas gadījumā jāveic prettrokšņa pasākumus.
- Pirms vēja parka nodošanas ekspluatācijā jāveic trokšņa mērījumi vēja parkam tuvāk izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās, tajā skaitā apakšstacijas tuvākajās dzīvojamās apbūves teritorijās. Ja tiek konstatēta neatbilstība Noteikumu Nr. 16 noteiktajiem robežlielumiem, pirms vēja parka nodošanas ekspluatācijā jāizstrādā un jārealizē papildus tehniskie pasākumi vides trokšņa samazināšanai. Tehnisko pasākumu un nosacījumu plāns iesniedzams Veselības inspekcijā un Valsts vides dienestā.
- Ja tiks izvēlēts, no ziņojumā vērtētajiem atšķirīga VES modeļa vai precizēts staciju izvietojums, jāveic atkārtots vides trokšņa un zemas frekvences trokšņa novērtējums atbilstoši faktiski izbūvējamo VES modelim, skaitam, novietojumam un ražotāja garantētajiem tehniskajiem parametriem. Izvēlētajam risinājumam jānodrošina atbilstība iepriekš minētajiem trokšņa robežlielumiem un zemas frekvences trokšņa robežvērtībām. Aktualizētais trokšņa novērtējums ir jāpievieno būvprojektam.
- Projekta izstrādes laikā ir jāveic mirgošanas efekta ietekmes laika aprēķini, ņemot vērā aktuālo situāciju - VES izvietojumu, skaitu, izvēlēto modeļa tehniskos parametrus u.c. Būvprojektā katrai no VES, kuras ietekmes samazināšana noteikta kā nepieciešama, jānosaka ierobežojumi mirgošanas ietekmes laika samazināšanai (staciju darbības apturēšanas režīms), kas būvniecības laikā iestatāmi VES.
- Paredzētās darbības īstenošana jānodrošina veidā, lai mirgošanu izraisīto VES darbība tiktu pārtraukta laika periodos, kad attiecīgā VES var izraisīt mirgošanu Ziņojuma vērtētajās dzīvojamās apbūves teritorijās, nodrošinot atbilstību norādītajiem ietekmes mērķlielumiem – ne vairāk kā 30 minūtes dienā un 30 stundas gadā, ja tās aprēķinātas pēc sliktākā scenārija metodes, un ne vairāk kā 8 stundas gadā atbilstoši reālā laika scenārijam.

Sabiebrības veselības departamenta
Latgales kontroles nodaļas vadītāja

Ludmila Vainiņa

Evita Sibirceva, 65424547
evita.sibirceva@vi.gov.lv

